

Dosarul nr. 3ra-535/22
2-17218236-01-3ra-11052022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani (jud. T. Avasiloaie)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc)

ÎNCHEIERE

15 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Alexandr Russu

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată a Rodicăi Toporaș împotriva Primăriei mun. Chișinău și Preturii sect. Ciocana cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea emiterii actelor administrative

împotriva deciziei din 9 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Rodica Toporaș împotriva hotărârii din 1 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, prin care a fost respinsă acțiunea

constată:

La 7 februarie 2017, Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Dumitru Marco a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei mun. Chișinău și Preturii sect. Ciocana cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea emiterii actelor administrative.

În susținerea acțiunii a indicat că este o persoană cu nevoi speciale, având din copilărie o dizabilitate XXXXX (gradul XX), inaptă de muncă, iar, unica sursă de venit a acesteia este pensia de dizabilitate în mărime de 711,63 lei, alocația în mărime de 540,02 de lei și ajutorul material în mărime de 180 lei, în total suma de 1431,65 de lei pe care o primește lunar și care abia îi ajunge pentru necesitățile de zi cu zi.

A menționat că fiind diagnosticată din copilărie cu „XXXXX”, se deplasează cu dificultate și foarte repede obosește.

Totodată, a precizat că recent a suportat o intervenție chirurgicală la urechi, după efectuarea căreia îi este contraindicat să se tensioneze și să se streseze, pe

lângă intervenția chirurgicală suportată urmând în permanență cursuri de tratament în legătură cu dizabilitatea.

În acest context, a comunicat că la data de 12 decembrie 2016, s-a adresat cu o cerere prealabilă Preturii sect. Ciocana și Primăriei mun. Chișinău, prin care a solicitat să fie luată în considerație starea sa de dizabilitate și problemele cu care se confruntă, să se respecte normele fundamentale prevăzute de Constituție și să fie luată la evidență, ca persoană care necesită îmbunătățirea condițiilor de trai și să-i fie distribuită locuință socială sau după caz, teren pentru construcția casei de locuit.

Ulterior, la 11 ianuarie 2017, a recepționat răspunsul Preturii sect. Ciocana, prin care i s-a refuzat luarea la evidență ca persoană care necesită îmbunătățirea condițiilor de trai, iar de la Primăria mun. Chișinău în genere nu a primit niciun răspuns.

Astfel, a opinat că prin ignorarea cererii depuse, au fost încălcate prevederile art. 47 din Constituție, art. 22 din Legea nr. 60 din 30 martie 2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități și art. 11 Cod funciar.

Prin urmare, a relevat că normele legale menționate îi întemeiază dreptul de a beneficia de o locuință socială în baza art. 10 alin. (2) lit. a) din Legea cu privire la locuințe nr. 75 din 30 aprilie 2015, care oferă dreptul prioritar de a primi locuință socială în condițiile alin. (1), care prevede că persoanele cu dizabilități severe care nu sunt angajate în câmpul muncii în legătură cu starea sănătății, iar prevederile art. 14 alin. (2) din aceeași lege stabilește că persoanelor în etate și persoanelor cu dizabilități, la solicitare, li se acordă locuințe la etaje inferioare.

Și-a întemeiat pretențiile în baza art. 3, 5, 14, 15, 26 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, art. 47 alin. (1), (2) din Constituție, art. 22 alin. (1), (4), (6) din Legea nr. 60 din 30 martie 2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, art. 11 alin. (1), (2) Cod funciar, art. 10 alin. (2) lit. a), 14 alin. (2) din Legea nr. 75 din 30 aprilie 2015 cu privire la locuințe și art. 277, 278 CPC.

A solicitat admiterea acțiunii, recunoașterea ca fiind ilegal refuzul Preturii sect. Ciocana, obligarea pârâților să emită actul administrativ privind includerea dânzei în lista de evidență a persoanelor ce necesită îmbunătățirea condițiilor de trai și obligarea pârâților să emită actul administrativ privind luarea sa la evidență ca o persoană care are dreptul la obținerea locuinței sociale sau, după caz, a terenului pentru construcția casei de locuit.

Prin hotărârea din 1 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, a fost respinsă acțiunea.

La 11 decembrie 2020, prin intermediul poștei electronice, Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Alexandr Russu a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 1 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, iar la 26 februarie 2021, a fost prezentată motivarea apelului, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 9 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Rodica Toporaș împotriva hotărârii din 1 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău sediul Rîșcani.

Întru argumentarea soluției adoptate, instanțele de judecată ierarhic inferioare au relevat că, la caz, nu au fost stabilite motive privind anularea refuzului Preturii sectorului Ciocana mun. Chișinău nr. T-586/16, T-589/1/16 din 6 ianuarie 2017 și de a obliga Primăria mun. Chișinău și Pretura sectorului Ciocana mun. Chișinău, de a emite actul administrativ privind includerea Rodicăi Toporaș în lista de evidență a persoanelor ce necesită îmbunătățirea condițiilor de trai, precum și luarea la evidență a ultimei ca persoană care are dreptul la obținerea locuinței sociale sau după caz a terenului pentru construcția casei de locuit.

Și asta deoarece, atât în ședința de judecată în prima instanță, cât și în instanța de apel a fost stabilit că dreptul la locuință a cetățenilor Republicii Moldova sau, după caz, a terenului pentru construcția casei de locuit și îmbunătățirea condițiilor locative, erau reglementate de Codul cu privire la locuințe, care a fost abrogat odată cu intrarea în vigoare a Legii cu privire la locuințe nr. 75 din 30 aprilie 2015, iar la momentul adresării Rodicăi Toporaș cu cererea din 12 decembrie 2016 către Pretura sectorului Ciocana și Primăriei mun. Chișinău, era în vigoare și Regulamentului cu privire la modul de acordare a încăperilor de locuit în R.S.S. Moldovenească aprobat prin Hotărârea Sovietului Miniștrilor al RSS Moldovenești nr. 405 din 25 noiembrie 1987.

Totodată, instanțele de judecată au reținut că prin răspunsul Preturii sectorului Ciocana nr. T-586, T-589/1/16 din 6 ianuarie 2017, autoritatea publică i-a comunicat Rodicăi Toporaș că, în conformitate cu art. 11 al Legii cu privire la locuințe nr. 75 din 30 aprilie 2015, evidența persoanelor care necesită locuințe sociale se efectuează de către autoritățile administrației publice locale în modul prevăzut de Guvern.

Astfel, din considerentul că până la momentul actual, Guvernul nu a aprobat Regulamentul cu privire la evidența, modul de atribuire și folosire a locuințelor sociale, cerințele înaintate cu privire la îmbunătățirea condițiilor de trai și atribuirea unei locuințe sociale nu pot fi examinate.

Or, în concordanță cu prevederile Legii cu privire la locuințe nr. 75 din 30 aprilie 2015, la 19 iunie 2017, a fost aprobat Regulamentul cu privire la evidența, modul de atribuire și folosire a locuințelor sociale, prin Hotărârea de Guvern nr. 447, ceea ce denotă că Regulamentul a fost aprobat ulterior emiterii răspunsului contestat de Rodica Toporaș.

Mai mult ca atât, din hotărârea Judecătorei Ciocana mun. Chișinău din 30 iunie 2015, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 ianuarie 2016 și încheierea Curții Supreme de Justiție din 18 mai 2016, prin care a fost respinsă acțiunea depusă de către Toporaș Rodica împotriva Primăriei mun. Chișinău privind obligarea emiterii actului administrativ privind includerea în lista de evidență pentru îmbunătățirea condițiilor locative cu repartizarea ulterioară a spațiului locativ separat, rezultă că la 13 februarie 1990, lui Petru Topor și membrilor familiei i-a fost repartizat apartamentul nr. XX, situat pe

bd. XXXXX, cu suprafața totală de 30,4 m², în care locuiesc trei persoane, Petru Topor cu soția sa și reclamanta/apelanta Rodica Toporaș, fiica lui Petru Topor, astfel încât norma spațiului locativ prevăzută de lege, revenindu-i 10,1 m², respectiv suprafața apartamentului menționat corespunde normei ocupate de apelantă.

La 15 martie 2022, Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Alexandr Russu a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 9 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, iar la 22 aprilie 2022, a fost prezentată motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei recurate, cu emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel i-a respins apelul, din motivul inexistenței unei legi și a regulamentului privind atribuirea bunurilor din speță, fapt ce i-a afectat direct dreptul la un proces echitabil, garantat de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Totodată, faptul că dreptul la locuință a cetățenilor Republicii Moldova sau după caz, a terenului pentru construcția casei de locuit și îmbunătățirea condițiilor locative era anterior reglementat de Codul cu privire la locuințe, care a fost abrogat odată cu intrarea în vigoare a Legii cu privire la locuințe nr. 75 din 30 aprilie 2015, nu poate constitui un motiv de respingere a acțiunii, în condițiile în care cererea de chemare în judecată a fost depusă la 12 decembrie 2016, potrivit legislației în vigoare.

A obiectat că, în mod neîntemeiat, instanța de apel a făcut referire la lipsa unui regulament, or, la momentul examinării cauzei atât în prima instanță, cât și în ordine de apel, a fost reperată existența regulamentului nou, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 447 din 19 iunie 2017 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evidența, modul de atribuire și folosire a locuințelor sociale.

La 11 mai 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Primăriei mun. Chișinău și Preturii sect. Ciocana copia cererii de recurs depuse de Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Alexandr Russu, fiindu-le explicat dreptul de a depune referință la recursul declarat, care a fost recepționată la data de 18 mai 2022, potrivit avizelor de recepție (f. d. 67-68 vol. II).

La 27 mai 2022, Primăria mun. Chișinău a depus referință la recursul depus de Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Alexandr Russu, prin care a solicitat declararea inadmisibilității acestuia sau, după caz, respingerea recursului și menținerea deciziei din 9 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, Pretura sect. Ciocana nu a făcut uz de dreptul său de a depune referință.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Potrivit art. 245 alin. (1) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

În speță, se constată că copia dispozitivului deciziei din 9 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată la adresă electronică a reprezentantului Rodicăi Toporaș, avocatul Alexandr Russu la 17 februarie 2022, fapt confirmat prin extrasul de pe poșta electronică (f. d. 51 vol. II).

Este cert și faptul că la 15 martie 2022, Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Alexandr Russu a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 9 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f. d. 53-54 vol. II).

Decizia motivată din 9 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată reprezentantului recurente, avocatul Alexandr Russu la 20 aprilie 2022, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la actele cauzei (f. d. 58 vol. II).

Se mai constată că la 22 aprilie 2022, a fost depusă motivarea recursului împotriva deciziei din 9 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f. d. 60-63 verso, vol. II).

Astfel, recursul depus de Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Alexandr Russu împotriva deciziei din 9 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău este în termen.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Alexandr Russu, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu

doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) Cod administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Alexandr Russu.

În conformitate cu art. 230 și 246 Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Alexandr Russu se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu